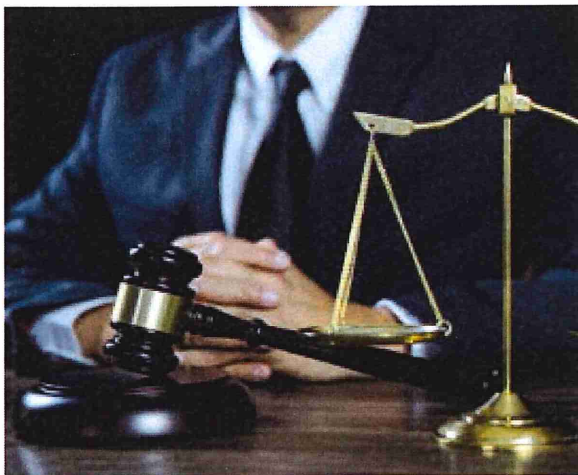

Verzekeringsrecht: Aansprakelijkheid van de beschermingsbewindvoerder

Financiële planning 321

Wellicht ziet u deze kop en denkt u: dit is niet interessant voor mij. U zou daarin gelijk kunnen hebben. Als u echter (een) beschermingsbewindvoerder (s) in uw portefeuille heeft, als assurantietussenpersoon of beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar, dan zou dit artikel wél lezenswaardig voor u kunnen zijn. Wat is namelijk - in een notendop - het geval? Tegen beschermingsbewindvoerders kan ambtshalve worden geprocedeerd over hun beroepsaansprakelijkheid.

Dat betekent, in de praktijk, dat de beschermingsbewindvoerder zomaar, als het ware uit het niets, geconfronteerd kan worden met een door de rechter uitgesproken én meteen af te dwingen schadevergoedingsplicht jegens de onderbewindgestelde. Dat is lastig, niet alleen voor de bewindvoerder zelf, maar óók voor de verzekeraar. Deze ziet zich gesteld voor een voldongen feit en staat op

achterstand.

Vrees voor incassobureau en deurwaarder

Mensen vrezen vaak incassobureaus en deurwaarders. Dat is soms terecht, maar zeker niet altijd. Zonder zogeheten executoriale titel, oftewel: een stempel van de rechter, kan niemand je namelijk dwingen te betalen (al dan niet gewelddadige charlatans en criminelen daargelaten). De normale gang van zaken is dat de claimant een dagvaarding door de deurwaarder laat betekenen, waarna je als aangesproken partij verweer kunt voeren. Je weet dan waar je aan toe bent. Dat staat namelijk – toegegeven: in ingewikkelde bewoordingen, maar toch – vermeld in die dagvaarding. Het is in ieder geval zonneklaar dat je in een procedure bent beland. In sommige gevallen is overigens niet een dagvaarding de geëigende vorm, maar een verzoekschrift. Ook dat is een formeel processtuk. Je ontvangt dat alleen niet via de deurwaarder, maar van de rechtbank. Belangrijk is, of het nu een dagvaarding is of een verzoekschrift, dat altijd keurig wordt aangegeven dat iemand geld van je wil ontvangen, én dat je verweer mag voeren. In beide gevallen doet de rechter vervolgens, ook jouw verweer gehoord hebbend, een uitspraak.

Andere procedure: eerlijk proces?

In beschermingsbewindvoorderszaken kan dit (voor) traject in een aansprakelijkheidsprocedure totaal anders zijn. Omdat procederen duur is en onderbewindgestelden veelal niet financieel draagkrachtig zijn, kan de bewindrechter zich de (financiële) situatie van de onderbewindgestelde, ambtshalve aantrekken. Het is dan voor de onderbewindgestelde die een claim wil instellen tegen de bewindvoerder, niet nodig om een processtuk op te (laten) stellen – een enkele uitlating in de richting van

de bewindrechter die duidt op ontevredenheid is in principe voldoende – en ook griffierechten en/of proceskosten zijn niet verschuldigd. De beschermingsbewindvoerder ontvangt vervolgens eenvoudigweg een brief van de bewindrechter met daarin een oproep om “te worden gehoord over het bewind”. Dat is de gangbare praktijk. En hoewel de basisgedachte mooi is, gaat het hier in mijn ogen behoorlijk mis.

Partijen moeten weten waar zij aan toe zijn

Aansprakelijkheidsprocedures zijn omkleed met allerlei waarborgen, juist omdat het van groot belang is dat de (processuele) belangen van procespartijen worden gediend. Partijen in een procedure moeten weten waar zij aan toe zijn, zij moeten in staat worden gesteld zich deugdelijk te kunnen voorbereiden en zij moeten weten wanneer het punt daar is dat zij verweer kunnen voeren. Een bewindvoerder die wordt opgeroepen om te worden gehoord over het bewind, hoeft er niet per se op bedacht te zijn dat hij/zij in werkelijkheid op zitting moet komen om verweer te voeren tegen een claim.

“ Partijen moeten zich deugdelijk kunnen voorbereiden en weten wanneer het punt daar is dat zij verweer kunnen voeren ”

‘Horen over’ impliceert dat de bewindrechter geïnformeerd wil worden. Dat behoort immers tot het takenpakket van de bewindvoerder: de bewindrechter in kennis stellen van het reilen en zeilen van het bewind. Niet logisch, maar wel veel voorkomend, is dat de bewindrechter, als tijdens de zitting blijkt dat de bewindvoerder het niet (helemaal) goed heeft gedaan, de bewindvoerder meteen ook aansprakelijk oordeelt en hem/haar veroordeelt tot het betalen van een schadevergoeding. De bewindvoerder heeft dan dus geen verweer kunnen voeren. Hij/zij is slechts gehoord

en heeft, als het even tegen zit, ook nog, zonder dat te weten, de eigen ruiten ingegooid. Dat is onbestaanbaar, in mijn visie, en strijdig met het fundamentele recht op een eerlijk proces.

Geen rekening met belangen verzekeraar

Er is echter ook nog een ander groot probleem. Dat brengt mij op de verzekeraar. Omdat de bewindvoerder niet vooraf te horen krijgt dat de zitting waarvoor hij/zij wordt opgeroepen, in werkelijkheid ertoe dient om de gegrondheid van een specifieke claim van de onderbewindgestelde te beoordelen, is de bewindvoerder daarop niet bedacht. De bewindvoerder denkt dat hij/zij in algemene zin informatie gaat verstrekken over het bewind en meldt de kwestie dus niet (via zijn assurantietussenpersoon) onder de beroepsaansprakelijkheidsverzekering. Omdat de verzekeraar van niets weet, zorgt deze niet voor bijstand van een advocaat. De bewindvoerder gaat alleen naar de zitting, onvoorbereid, voert geen verweer tegen wat achteraf een claim blijkt te zijn en wordt vervolgens geconfronteerd met een veroordeling tot het betalen van een schadevergoeding. De bewindvoerder meldt daarop uiteraard de claim, inmiddels een veroordeling, alsnog onder de polis. De verzekeraar wordt geacht de portemonnee trekken. Met de belangen van de verzekeraar is echter, tot op dat moment, op geen enkele wijze rekening gehouden. Dekkingsdiscussies en/of een nieuwe (appel)procedure zijn dan natuurlijk te verwachten. Niemand is ook maar iets opgeschoten, ook de onderbewindgestelde niet. Het lijkt mij evident dat ook dit bepaald ongewenst is.

“ Er moet meer aandacht komen voor de belangen en procespositie van de beschermingsbewindvoerder ”

Informeert de klant

De boodschap die ik met deze bijdrage wil afgeven, los van de afkeuring die ik ermee wil laten doorklinken, is tweeërlei. In de eerste plaats wil ik proberen te bereiken dat de ambtshalve procedure in beschermingsbewindvoeringszaken anders wordt ingekleed. Er dient naar mijn mening veel meer aandacht te komen voor de belangen en procespositie van de beschermingsbewindvoerder. Deze heeft recht op een eerlijk proces en moet in staat worden gesteld

desgewenst verweer te voeren, wat ook inhoudt dat er gelegenheid behoort te zijn tot het tijdig inschakelen van de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar. Als van de verzekeraar wordt verwacht dat deze uitkeert, behoort daar tegenover te staan dat de verzekeraar in staat wordt gesteld om (al dan niet op de achtergrond) betrokken te zijn. Aan al diegenen die betrokken zijn bij dit soort procedures, onder wie rechtshulpverleners en bewindrechters, doe ik dus de oproep om te pleiten c.q. te zorgen voor verandering. In de tweede plaats zou ik het intermediair en verzekeraars willen oproepen om, zolang nodig, hun klanten, dus de beschermingsbewindvoerders, over het hiervoor geschetste probleem te informeren en hun te vragen aan de bel te trekken als er een brief van de bewindrechter binnenkomt met daarin de oproep om te worden gehoord over het bewind. Daarmee voorkom je dat de bewindvoerder onwetend naar zo'n zitting gaat, met alle gevolgen van dien, óók voor de verzekeraar.